

Hírlevél 2015/8.

- **KIADVÁNYAJÁNLÓ: EURÓPA NAGYVÁROSAINAK DROGPOLITIKÁJA**
- **GLOBAL DRUG SURVEY 2015**
- **FÓKUSZBAN A SZINTETIKUS KANNABINOIDOK HASZNÁLATÁNAK TERJEDÉSE**
- **KIADVÁNYISMERTETŐ: UNODC WORLD DRUG REPORT 2015.**
- **ÚJ EMCDDA KIADVÁNY: A BÜNTETŐELJÁRÁS ALTERNATÍVÁI KÁBITÓSZER-HASZNÁLÓ BŰNELKÖVETŐK SZÁMÁRA**
- **UPSZ! – AUGUSZTUSI AKTUALITÁSOK**
- **NEMZETKÖZI ESEMÉNYAJÁNLÓ**

KIADVÁNYAJÁNLÓ: EURÓPA NAGYVÁROSAINAK DROGPOLITIKÁJA

Az EMCDDA új kiadványa 4 téma köré csoportosítva veszi végig az európai városokat érintő, kábítószer-használattal összefüggő problémákat és a lehetséges válaszlépéseket.

Közterek és droghasználat: a nyíltszíni droghasználat a városok többségében létező jelenség, van ahol koncentrált formában (akár több száz használóval naponta) és van ahol szétszórta, több kisebb színtérként jelentkezik. A problémák mindkét esetben hasonlóak: polidrog-használat, injektláshoz köthető egészségügyi problémák, közháborítás. A tanulmány a jelenleg általában alkalmazott válaszlépéseket mutatja be: ezek a tűcsereprogramok, a drop-in szolgáltatás, a felügyelt használói szobák, és a drogszemét csökkentését célzó intézkedések.

Kereskedelem színterei és rekreációs használat: a városokon belüli rekreációs színtereken megvalósuló prevenció és ártalomcsökkentő kezdeményezések, és az új pszichoaktív szerek online és utcai árusításának korlátozását célzó jogi kezdeményezések kerülnek bemutatásra.

Városi szintű drogpolitika: az európai városok drogstratégiája gyakran a nemzeti vagy regionális szintű stratégia céljait tükrözi, de vannak olyan városi drogstratégiák is, amelyek tematikus megközelítésben, egy-egy specifikus problémára helyezik a hangsúlyt, például a nyíltszíni droghasználatra (Koppenhága, Oslo), az antiszociális viselkedésre (Dublin), vagy a crack- és kokainhasználatra (London, Párizs). Máshol a kábítószer-probléma kezelése egyéb városi szintű stratégiai dokumentumok kap helyet, például az egészségügyi vagy bűnmegelőzési stratégiában.

Koordináció és finanszírozás: az elemzésnek ez a része az egyes városokban kialakult különböző drogkoordinációs megoldásokat tárgyalja (például van-e külön kábítószer-politikával foglalkozó szerv a városban, van-e városi drogkoordinátor stb.).

A kiadvány angol nyelven érhető el az [EMCDDA honlapján](#). ■

GLOBAL DRUG SURVEY 2015

A Global Drug Survey tudatmódosító szerek használatával kapcsolatos online felmérésében 50 országból (köztük Magyarországról is), több mint 102 000-en vettek részt összesen. A 2014-re vonatkozó legfrissebb eredmények közül az egyik legérdekesebb megállapítás, hogy a szintetikus kannabinoidokat használók minden más szerhasználó csoportnál nagyobb eséllyel kerültek sürgősségi ellátásba – az elmúlt évben ilyen szereket használók 3,5%-a jelezte azt, hogy sürgősségi ellátásban kellett részesíteni. Azok között, akik saját bevallásuk szerint 100 vagy több alkalommal használták a szert, a sürgősségi ellátás kockázata még magasabb volt, minden nyolcadik esetben fordult elő. A GDS kutatói szerint a szintetikus kannabinoidot használók esetében a sürgősségi ellátás kockázata harmincszor nagyobb a magas hatóanyag-tartalmú marihuánát használókhoz képest. A függőség kialakulásának kockázata szintén magas e szerek használatakor: a szert 50 vagy annál több alkalommal használók több, mint 60%-a számolt be elvonási tünetekről a használat abbahagyásakor. A szereket használók motivációját illetően a kutatók szerint az ár tűnik az egyik legmeghatározóbb tényezőnek: míg a szintetikus kannabinoidok 1 grammja átlagosan 8 Euróba kerül, addig 1 gramm marihuána 12 Euróba, és a használók többségének 1 gramm szintetikus fű 10 joint, 1 gramm marihuána pedig 3 joint készítéséhez elegendő. Azokban a csoportokban is nagyobb lehet a szintetikus kannabinoidok vonzereje, ahol a marihuána nehezen hozzáférhető – például a börtönökben –, valamint ahol a használók el szeretnék kerülni a drogteszteken való fennakadást.

A sürgősségi ellátásba – az elmúlt évben ilyen szereket használók 3,5%-a jelezte azt, hogy sürgősségi ellátásban kellett részesíteni. Azok között, akik saját bevallásuk szerint 100 vagy több alkalommal használták a szert, a sürgősségi ellátás kockázata még magasabb volt, minden nyolcadik esetben fordult elő. A GDS kutatói szerint a szintetikus kannabinoidot használók esetében a sürgősségi ellátás kockázata harmincszor nagyobb a magas hatóanyag-tartalmú marihuánát használókhoz képest. A függőség kialakulásának kockázata szintén magas e szerek használatakor: a szert 50 vagy annál több alkalommal használók több, mint 60%-a számolt be elvonási tünetekről a használat abbahagyásakor. A szereket használók motivációját illetően a kutatók szerint az ár tűnik az egyik legmeghatározóbb tényezőnek: míg a szintetikus kannabinoidok 1 grammja átlagosan 8 Euróba kerül, addig 1 gramm marihuána 12 Euróba, és a használók többségének 1 gramm szintetikus fű 10 joint, 1 gramm marihuána pedig 3 joint készítéséhez elegendő. Azokban a csoportokban is nagyobb lehet a szintetikus kannabinoidok vonzereje, ahol a marihuána nehezen hozzáférhető – például a börtönökben –, valamint ahol a használók el szeretnék kerülni a drogteszteken való fennakadást.

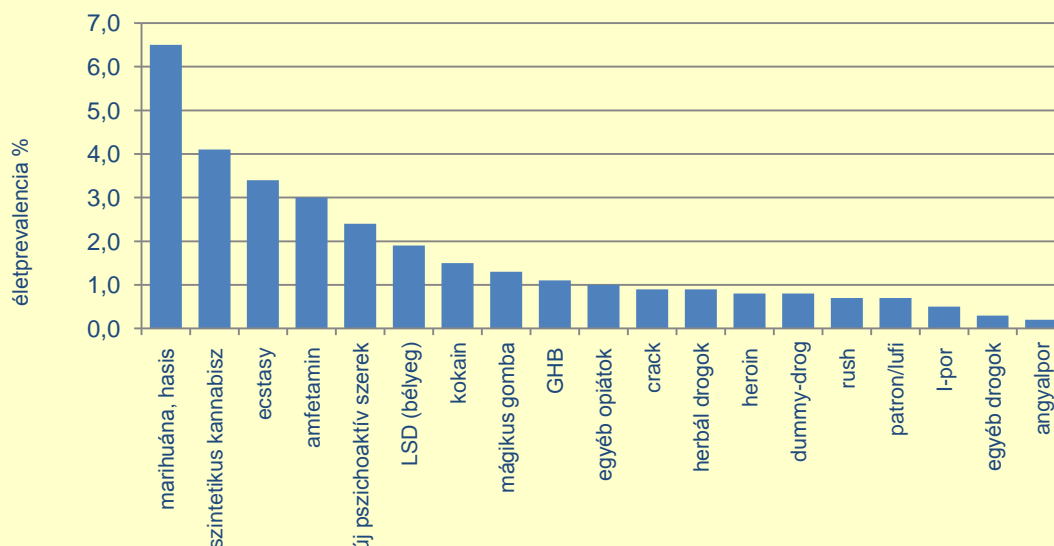
A **Global Drug Survey honlapján** további érdekes eredmények olvashatók a további szerek fogyasztási szokásairól, a dark net kábítószer-használatban betöltött szerepéről és a kognitív funkciók javítása céljából történő szerhasználat jellemzőiről is a részvevő országokban. ■

FÓKUSZBAN A SZINETIKUS KANNABINOIDOK HASZNÁLATÁNAK TERJEDÉSE

A legfrissebb, 2013 tavaszán, országos reprezentatív mintán végzett vizsgálat alapján a 19-64 éves korosztályba tartozók körében a valamilyen tiltott drogot kipróbáltak közül a legtöbben (80%) marihuánát vagy hasist fogyasztottak életük során – ebben nem volt változás az utolsó felnőtt népességre vonatkozó kutatás eredményeihez képest.

A marihuána és hasis kategóriát követő leginkább elterjedt szerek a szintetikus kannabisz, az ecstasy, az amfetamin és az egyéb új pszichoaktív szerek voltak, melyeket minden második-harmadik szerhasználó kipróbált már. Az elmúlt éveket tekintve egyértelműen az új pszichoaktív szerek, illetve ezen belül a szintetikus kannabinoidok térnyerése volt a legaggasztóbb jelenség. ■

Az egyes tiltott drogok életprevalencia értéke a 19-64 éves népesség körében 2013-ban (%)

Forrás: Paksi 2013b, in: Nemzeti Drog Fókuszpont - Éves Jelentés 2014

KIADVÁNYISMERTETŐ: UNODC WORLD DRUG REPORT 2015

Kábítószer-használat és egészségügyi következmények

A kábítószer-ellenes világnapra időzítve megjelent ez évi UNODC Globális Kábítószer Jelentés 246 millióra - a 15-64 év közötti népesség valamivel több, mint 5%-a - becsli azok számát, akik 2013-ban kábítószerrel használtak. A problémás szerhasználók száma globálisan 27 millió körül van, közülük majdnem minden második intravénás szerhasználó. Az intravénás szerhasználók között a HIV fertőzöttek száma a UNODC becslése szerint 1,65 millióra tehető. Bár az új megbetegedések száma 2010 és 2013 között mintegy 10%-kal csökkent (110 ezerről 98 ezerre), számos olyan kockázati tényező van - fertőző betegségek (HIV, Hepatitis C), túladagolás veszélye -, amelyek következtében az intravénás szerhasználók között a halálozási arány tizenötször magasabb a népesség többi részéhez viszonyítva.

A Jelentés adatai szerint az opiáthasználat mértéke nem változott, a kokainhasználat pedig összességében csökkent globálisan, azonban a kannabisz, valamint az opiát tartalmú gyógyszerek visszaélészerű használata emelkedőben van. Az adatok azt sugallják, hogy egyre többen szenvednek kannabisz-használattal összefüggő problémáktól, és lehetséges, hogy a kannabiszhoz kapcsolódó ártalmak súlyosbodnak, tekintve a kannabisz-használók magas arányát az első alkalommal kezelést kezdők között. Szintén növekedést mutat az amfetamin típusú stimulánsokkal – ideértve a metamfetamint, és az MDMA-t/Estasyt is –, valamint az új pszichoaktív szerekkel összefüggésben jelentkező kezelési igény.

A Jelentés szerint annak ellenére, hogy a kábítószer-használat nagyságrendje nem változott, hat problémás kábítószer-fogyasztó közül mindössze egynek van lehetősége kezelésbe lépni. A nők esetében a kezelés hozzáférhetősége különösen korlátozott: bár a világon minden harmadik kábítószer-használó nő, a kezelésben lévők közül csak minden ötödik.

Kábítószer-kínálat és kábítószerpiac

2014-ben az ópiumtermesztés becsült mennyisége globálisan 7554 tonnát ért el, ami a második legmagasabb mennyiség az 1930-as évek óta, elsősorban az Afganisztánban termesztett mennyiség jelentős növekedésének köszönhetően. A globálisan lefoglalt heroin mennyisége 8%-kal emelkedett, míg a morfiomé 26%-kal csökkent 2012 és 2013 között.

Bár a tengeri útvonalon való szállítás nem a legjellemzőbb módja a kábítószer csempészetének, a tengeri bűnüldözési tevékenység hatása tűnik a legjelentősebbnek: 2009 és 2014 között a tengereken lefoglalt kábítószer mennyisége átlagosan 365 kg volt, a szárazföldön (autóút és vasút) lefoglalt mennyiség 107 kg, légi közlekedésben lefoglalt mennyiség pedig 10 kg.

A Jelentés szerint változtak az opiát-csempészet útvonalai is, az afgán heroin új piacokra történő bevezetésével. A legfrissebb lefoglalási adatok arra utalnak, hogy gyakoribb lett a nagy mennyiségű afgán heroin szállítmányok Indiai-óceánon keresztül Kelet- és Dél-Afrikába történő szállítása. A kokain vonatkozásában Nyugat-Afrika továbbra is átrakodó hely az Európa felé az Atlanti-óceánon keresztül történő szállítás során, és Kelet-Európa is kezd tranzit- és célterületté válni.

2013-ban a koka növény termesztése tovább csökkent, és 1990 óta a legalacsonyabb szintre esett vissza. A kokainfogyasztás globális prevalenciája a felnőtt lakosság körében 0,4%; a kokainhasználók aránya továbbra is magas Nyugat- és Közép-Európában, Óceániában (Ausztrália) és Észak-Amerikában, bár a legfrissebb adatok csökkenő trendet mutatnak. A kannabisz-használat növekszik, illetve továbbra is magas, Nyugat- és Közép-Afrikában, Nyugat- és Közép-Európában, Óceániában és Észak-Amerikában. Ugyanakkor, 2013-ban a globálisan lefoglalt marihuána (5764 tonna) és hasis (1416 tonna) mennyisége csökkent.

A szintetikus szerek piacát a metamfetamin uralja, mely terjedőben van Kelet- és Délkelet-Ázsiában. A kristály metamfetamin használata növekszik Észak-Amerika és Európa egyes részein. Az amfetamin típusú stimulánsok lefoglalásai 2009 óta szintén gyors emelkedést mutatnak globális szinten – 2011 és 2012-re a lefoglalt mennyiség csaknem megduplázódott, több, mint 144 tonnát elérve, és 2013-ban is magas maradt a lefoglalások szintje.

2014 decemberéig összesen 541 káros egészségügyi hatással bíró új pszichoaktív anyag került bejelentésre 95 országból, ami 20%-os növekedést jelent az előző évi 450 bejelentéshez viszonyítva.

A 2015-ös Jelentés kiemelt témája az „alternatív fejlesztés”: egy olyan hosszú távú stratégia, melynek célja, hogy a jövedelemforrásként kábítószer-termesztéstől függő farmerek számára alternatív bevételi forrásokat teremtsen. A jelenség hátterében többek között olyan tényezők állnak, mint a marginalizáció, a biztonság hiánya, és a vidéki közösségek politikai és szociális helyzete. Az „alternatív fejlesztés” az ezekből eredő kiszolgáltatottságot kívánja csökkenteni és hosszú távon a kábítószer-termesztést megszüntetni. Az eddigi 40 év tapasztalata azt mutatja, hogy ez a megközelítés akkor működik, ha van egy hosszú távú jövőkép, megfelelő anyagi fedezet áll rendelkezésre, és ha van olyan politikai támogatás is, mely egy szélesebb fejlesztési és kormányzati program részeként kezeli a beavatkozásokat. A legális termékek kereskedelmének elősegítése, a termőföldek jogi helyzetének rendezése és a földek fenntartható művelése szintén létfontosságúak az alternatív fejlesztési beavatkozások sikeréhez.

A 2015-ös Jelentés egy-egy külön fejezetet szentel a bizonyítékokon alapuló drogreprevenciónak és kezelésnek is. Az előbbi összefoglalja és bővíti a **Nemzetközi Drogreprevenációs Standardok** tartalmát, az utóbbi pedig a kábítószer-használat miatt kialakuló problémák természetét elemzi, valamint ennek következményeit a bizonyíték-alapú kezelési, ellátási és rehabilitációs programok megvalósítására és értékelésére vonatkozóan.

A kiadvány a UNODC honlapjáról [pdf formátumban letölthető](#), valamint [interaktív formában is hozzáférhető](#). ■

KIADVÁNYAJÁNLÓ: A BÜNTETŐELJÁRÁS ALTERNATÍVÁI KÁBÍTÓSZER-HASZNÁLÓ BÜNELKÖVETŐK SZÁMÁRA

Az EMCDDA 2015 júliusában megjelent tanulmánya a büntetőeljárás alternatívájaként vagy kiegészítéseként igénybe vehető kezelési, felvilágosító vagy reintegrációs célú intézkedéseket veszi számba, melyek alkalmazására számos európai ország jogrendje lehetőséget biztosít, különösen problémás szerhasználók számára.

Az „elterelés” intézménye mellett szóló érvek alapvetően két csoportra bonthatók: az egyik az ártalomcsökkentés, a másik a nem problémás használók kriminalizálása által az igazságszolgáltatásra neheztelők terhek csökkentése. Az elemzés felhívja a figyelmet arra, hogy fontos lenne ezek elkülönítése és a beavatkozások elsődleges céljának minél pontosabb meghatározása, valamint az elterelés keretében nyújtott beavatkozások szélesebb körű monitorozása és értékelése, hogy

mérhető és javítható legyen a hatásosságuk és hatékonyságuk. A kevés és nem túl erős lábakon álló bizonyíték mindemellett azt sugallja, hogy a beavatkozások sikere nagyrészt azon múlik, hogy mennyire pontosan sikerül őket konkrét célkitűzésekhez és az egyes használók specifikus igényeihez illeszteni.

A kiadvány angol nyelven letölthető az [EMCDDA honlapjáról](#). ■

UPSZ! – AUGUSZTUSI AKTUALITÁSOK

Riasztás

Az EMCDDA ebben a hónapban egy riasztást adott ki:

Lengyelországban (Drawsko Pomorskie és Świdwin városokban) 3 haláleset történt július 7-8. között, amelyek a „Superman” logóval ellátott tablettával vannak összefüggésben. Az egyik haláleset helyszínén talált, valamint egy 900 tablettás lefoglalásból analizált tabletta laboratóriumi vizsgálata is a **PMMA** nevű vegyületet mutatta ki. A tabletta narancssárgás színű és „S” (Superman) logóval ellátott, hasonló az Egyesült Királyságban és Svédországban történt haláleseteknél találtakhoz (riasztások: 2014. 12. 22. és 2015. 01. 09.).

Az Európai Unió tagállamaiban 2015. július 15. és augusztus 15. között megjelent új anyagok:

- a **N-methyl-1-(naphthalen-2-yl)propan-2-amine (methamnetamine)** nevű vegyület, mely azonosításáról Dánia tett bejelentést.
- az **2-pyrrolidin-1-yl-1-tetralin-6-yl-pentan-1-one (TH-PVP)** nevű vegyület, mely azonosításáról Magyarország tett bejelentést.
- az **N-(1-amino-3-methyl-1-oxobutan-2-yl)-1-(cyclohexylmethyl)-3-(4-fluorophenyl)-1H-pyrazole-5-carboxamide (AB-CHMFUPPYCA)** nevű vegyület, mely azonosításáról Szlovénia tett bejelentést.
- az **4-[1-(3-methoxyphenyl)cyclohexyl]morpholine (3-MeO-PCMo)** nevű vegyület, mely azonosításáról Hollandia tett bejelentést.
- az **N-(2-(1H-indol-3-yl)ethyl)-N-methylcyclopropanamine (McPT)** nevű vegyület, mely azonosításáról az Egyesült Királyság tett bejelentést.

Forrás: A Korai Jelzőrendszer hálózatába a **Tanács 2005/387/IB határozata** alapján érkező bejelentések.

NEMZETKÖZI ESEMÉNYAJÁNLÓ 2015

Időpont	Szervező	Cím	Helyszín	Információ
szeptember				
1.	Correlation Network	NPS in Europe: képzés jelentkezési határideje	Lisszabon, Portugália	A képzés honlapja
21-22.	EMCDDA	EMCDDA technical conference on the Key Indicators	Lisszabon, Portugália	Beszámoló az októberi hírlevélben
23-25.	SICAD, Addiction, EMCDDA, ISAJE	Lisbon Addictions 2015	Lisszabon, Portugália	A konferencia honlapja
október				
11-15.	EMCDDA, SCORE, SEWPROF, Eawaq	2 nd International conference on Wastewater-based drug epidemiology	Ascona, Svájc	A konferencia honlapja
28.	Public Policy Exchange	Addressing Europe's Drug Problem: <i>Combating Drug Trafficking and Substance Misuse</i>	Brüsszel, Belgium	A konferencia honlapja